

ЗВІТ

**завідувача кафедри моніторингу довкілля та природокористування
екологічного факультету**

Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

д. геогр. н., доц. МАКСИМЕНКО Надії Василівни

про роботу кафедри у 2018-2019 н. р.

1. Робота з кадрами та організаційна робота

1.1 На кафедрі моніторингу довкілля та природокористування загальна кількість працівників становила 11 осіб. Загальна кількість науково-педагогічних посадових окладів - 6,75 зокрема за загальним фондом - 3,5 посадових окладів, за спеціальним – 3,25.

Серед науково-педагогічних працівників докторів наук – 3 особи, професорів – 2 особи, кандидатів наук, доцентів – 3 особи, кількість доцентів без наукового ступеня – 1.

1.2 Підготовка кадрів у 2018-2019 навчальному році

В аспірантурі на кафедрі моніторингу довкілля та природокористування навчається 2 аспіранти. **(проект 1.6. «Ефективна аспірантура та докторантура»)**

1.3 Підвищення кваліфікації

У 2018-2019 н. р. році підвищення кваліфікації – 10 позицій, а саме:

На виконання **п. 5.5. «Професійне зростання» та п.2.8 «Електронне навчання»** на кафедрі створено умови для навчання на курсах, за результатами якого отримано сертифікати:

- проф. Максименко Н. В. – сертифікат підвищення кваліфікації у Інституті післядипломної освіти та заочного (дистанційного) навчання за програмою «Технології дистанційного навчання у закладах вищої та фахової перед вищої освіти».

- доц. Кочанов Е. О. – сертифікат підвищення кваліфікації у Інституті післядипломної освіти та заочного (дистанційного) навчання за програмою «Технології дистанційного навчання у закладах вищої та фахової перед вищої освіти».

- доц. Рябенський А. В. – сертифікат учасника XVI Міжнародної методичної школи-семінару «Сучасні педагогічні технології в освіті», виданий НТУ «ХП» (1 лютого 2019 р.)

- доц. Гололобова О. О. підвищення кваліфікації у Інституті післядипломної освіти та заочного (дистанційного) навчання

- доц. Гололобова О. О. – сертифікат підвищення кваліфікації у ННЦ «ІГА імені О. Н. Соколовського.

На виконання **п. 2.10 «Англійська мова в освітньому процесі»**

- проф. Максименко Н. В. – сертифікат Лінгвістичного центру факультету іноземних мов (рівень В2).

- доц. Коваль І. М. – сертифікат Лінгвістичного центру факультету іноземних мов (рівень В2).

- доц. Гололобова О. О. – сертифікат підвищення кваліфікації у Центрі післядипломної освіти за освітньою програмою «Українська мова-професійне спрямування».

- інж І кат. Александрова А. С. – сертифікат підвищення кваліфікації у Центрі післядипломної освіти за освітньою програмою «Українська мова-професійне спрямування».

На виконання **п. 3.5. «Міжнародна академічна мобільність» та п. 3.6. «Міжнародні грантові програми»**

Асп. Дудченко В. Ю. взяла участь у літній школі м.Могильов, Білорусь) за проектом Еразмус+ «INTENSE: Комплексна докторська програма з екологічної політики, менеджменту природокористування та техноекології» (586471-ERP-1-2017-1-EE-ERPKA2-SBHE-JP).

1.4 Нагороди і премії протягом 2018-2019 навчального року за досягнення в навчально-методичній і науковій роботі

На виконання **п. 1.3. «Створення системи ефективного стимулювання викладачів та науковців до наукових розробок світового рівня, інноваційної діяльності, розвитку прикладних досліджень» та п. 5.7. «Справедливе заохочення»:**

За підсумками роботи університету у 2018-19 н.р. кафедра посіла 3 місце у рейтингу кафедр природничо-математичного профілю.

За високі досягнення у роботі у 2018 році д. геогр. н., доцент, завідувач кафедри Максименко Н. В. нагороджено дипломом І ступеня Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

За кращу кураторську роботу за 2018-2019 рік нагороджено доцента Гололобову О.О.

За звітний період кафедра отримала диплом ІІ ступеня у конкурсі кафедр Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна на краще науково-методичне забезпечення навчального процесу за напрямком «Сприяння науковій роботі студентів».

Розвиток кафедрального веб-сайту

На виконання **п. 3.2. «Університет відкривається світу»** на кафедрі створено веб-сайт на домені karazin.ua (англомовна та україномовна версії).

Протягом 2018-2019 було оновлено такі вкладки:

- методичну роботу;
- програми навчальних дисциплін;
- графік відкритих лекцій;
- навчально-методичні видання;
- теми дипломних робіт; графік консультацій викладачів.

Регулярно проводиться публікація новин кафедри.

Опубліковано план роботи наукових шкіл: Наукова школа «Ландшафтно-екологічне планування»; Наукова школа «Заповідна справа та екомережа»; Наукова школа «Моніторинг ґрунтів»; Наукова школа «Екологія лісу»; Наукова школа «Агроекологія»; Науково-методичний семінар кафедри. Розроблена фотогалерея. Приділяється увага питанням працевлаштування випускників та профорієнтаційній роботі.

Майбутній план розвитку веб-сайту (<http://ecomonitoring.karazin.ua>) на 2019 – 2020 роки:

1. Переїзд веб-сайту на новий сервер;
2. Розробка та реалізація нового шаблону;
3. Оновлення фотогалереї;
4. Оновлення інформації кадрового складу;
5. Оновлення методичної інформації;
6. Розробка веб-журналів у вигляді галереї з матеріалами Всеукраїнських наукових Таліївських читань.

2. Навчально-методична робота

Публікація монографій:

1. Адаптація агротехнологій до змін клімату: ґрунтово-агрохімічні аспекти: колективна монографія / за наук. ред. С.А. Балюка, В.В. Медведєва, Б.С. Носка. - Харків: Стильна типографія, 2018. – 364 с.

2. Моделі системного управління потенціалом родючості ґрунтів (на прикладі Харківської і Волинської областей) / за наук. ред. С.А. Балюка, Р.С. Трускавецького. – Харків, 2018. – 116 с.

Публікація навчальних посібників, рекомендованих Вченою радою університету:

1) Адаменко М. І., Палант О. Ю. Системний аналіз в економічній трансформації : навчальний посібник. Харків : Золоті сторінки, 2018. 168 с.

2) Адаменко М. І., Кучук Н. Г. Системний аналіз технічних систем : навчальний посібник. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. 132 с.

3) Сонько С. П., Адаменко М. І., Балабак А. В. Гурський І. М. Нікітіна О. В. Надзвичайні ситуації та цивільний захист населення: Навчальний посібник / За редакцією проф. С. П. Сонька. Умань : Ред.-вид. центр УНУС., 2018. 298 с.

На виконання **п. 2.8 «Електронне навчання»** розроблені викладачами кафедри електронні (дистанційні) навчальні курси, отримали сертифікати Центру електронного навчання у 2018-19 н.р.:

- 1) «Міжнародне та національне екологічне право». Автор: доц. Гололобова О. О.
- 2) «Political and economic aspects of biodiversity conservation in V4 countries» - Автори: проф. Максименко Н. В., доц. Коваль І. М., ст.викл. Черкашина Н.І.
- 3) «Правові основи заповідної справи» - Автор: доц. Гололобова О. О.

Публікація наукових статей

В цілому за 2018-2019 н. р. на кафедрі підготовлено 86 наукових публікацій, зокрема, 5 – у виданнях, що входять до наукометричної бази Web of Science).

Кафедрою видається збірник наукових праць щорічної Всеукраїнської наукової конференції Всеукраїнські наукові Таліївські читання «Охорона довкілля».

На виконання **п. 4.4. Сучасна університетська бібліотека** проведено роботу з розміщення навчальної та методичної літератури в репозиторії Університету.

В репозитарії Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна розміщено понад 500 одиниць навчальної та методичної літератури кафедри, що становить більше 50% від всього архіву факультету. До даного списку входять монографії, навчально-методичні посібники, методичні вказівки та наукові статті викладачів та аспірантів кафедри.

На виконання **п. 2.5. Індивідуальні освітні траєкторії здійснено** забезпечення навчальних дисциплін електронними навчальними ресурсами,

розміщеними на сайті факультету (плани та програми, електронні версії підручників, навчальних посібників, лекційні презентації, матеріали для самостійної роботи студентів, завдання для самоконтролю, приклади екзаменаційних білетів тощо)

Забезпечення навчальних дисциплін електронними навчальними ресурсами, розміщеними на сайті кафедри становить 100%. До даних ресурсів входять лекції у формі доповідей та презентацій, практичних або лабораторних робіт, програми дисциплін та списки рекомендованої літератури. На сайті кафедри розміщені навчально-методичні посібники, методичні вказівки з навчальних курсів.

3 Наукова та інноваційна діяльність і робота з комерціалізації результатів НДР

На виконання *п. 1.4. «Комерціалізація наукових розробок»* :

Участь у виконанні НДР

– Факультетська НДР з фінансуванням за кошти МОН України «Мінімізація екологічних ризиків при ліквідації наслідків природних та техногенних катастроф (аварій) в системі екологічної безпеки» № держреєстрації 0117U004873 (2017-2019 р. р.) (виконавці від кафедри проф. Максименко Н.В., доц. Кочанов Е.О., ст. викл. Клещ А.А.)

– Кафедральна НДР без фінансування «Ландшафтно-екологічне моделювання лісових насаджень зеленої зони м.Харків для оцінки екологічних ризиків» № держреєстрації 0118U002171 (2018-2019 р. р.) (Керівник проф. Максименко Н.В., відповідальний виконавець доц. Коваль І. М.).

– Спільна з ННЦ «Інститут ґрунтознавства і агрохімії ім. О.Н. Соколовського «Інноваційні підходи до експлуатації ґрунтів в умовах урболандшафту». Назва етапу на 2019 р.: «Оптимізація водного та поживного режимів ґрунтів в умовах урбогеосистем». (Керівник проф. Максименко Н. В., відповідальний виконавець доц. Гололобова О.О.)

На виконання *п. 3.6. «Міжнародні грантові програми»*:

Участь у виконанні Грантів:

- Visegrad Fund «Political and economic aspects of biodiversity conservation in V4 countries» No:61500102 Bratislava (Координатор Максименко Н.В.).

- Темпус «Рамка кваліфікацій в галузі наук про навколишнє середовище в українських університетах (Qualifications Framework in Environmental Science at Ukrainian Universities - QANTUS) 544524-TEMPUS-1-2013-1-PL-TEMPUS-SMHES (Учасники від кафедри проф. Максименко Н.В., доц. Кочанов Е.О.)

- Еразмус+ «INTENSE: Комплексна докторська програма з екологічної політики, менеджменту природокористування та техноекології» (586471-ERP-1-2017-1-EE-ERPKA2-SBHE-JP) (Учасники від кафедри проф. Максименко Н.В., аспіранти Дудченко В.Ю., Бурченко С.В.).

На виконання **п.2.11 «Новітні психолого-педагогічні технології навчання»** на кафедрі постійно діє Науково-методичний семінар кафедри (куратор зав. кафедрою проф. Максименко Н.В.).

Крім того, функціонують **Наукові семінари наукових шкіл кафедри:**

- наукової школи «Екологія лісу та екомережа» (куратор: доц. Коваль І. М.)
– засідання відбулись 5.10, 7.11, 19.12, 5.02, 6.03, 4.04
- наукової школи «Ландшафтно-екологічне планування» (куратор: проф. Максименко Н. В.) – засідання відбулись 16.10, 7.11, 5.12, 12.02, 13.03, 11.04.
- наукової школи «Агроекологія» (куратор: доц. Гололобова О. О.) – засідання відбулись 18.10, 21.11, 20.12, 19.02, 20.03, 18.04.

Конференції:

Кафедра є організатором Щорічної англomовної студентської наукової конференції «Ecology is a priority» (21.03.2019) та брала участь у організації:

V Міжнародної наукової конференції молодих вчених «Екологія, нооекологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування» (29-30 листопада 2018 року).

XXII Міжнародної науково-практичної конференції «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування: освіта – наука – виробництво – 2019»

Підготовка відгуків на автореферати дисертацій

У 2018-2019 н. р. співробітниками кафедри підготовлено 2 відгуки на автореферати дисертацій.

Сприяння науковій роботі студентів

Конкурси

Участь у IV Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт «Молодь і прогрес у раціональному природокористуванні - 2018»:

III місце - Радіонова І. І. (ДЕ-73), керівник: проф. Максименко Н. В.

Участь у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з природних, технічних і гуманітарних наук за спеціальністю «Екологія» (20-22 березня 2019):

II місце - Шейко М. В. (ДЕ-52), керівник: ст. викл. Клещ А. А.

Сертифікат учасника - Осетинська К. І. (ДЕ-52), керівник: ст. викл. Клещ А. А.

Участь у XIII Харківському регіональному конкурсі студентських наукових робіт з природничих, технічних та гуманітарних наук:

II місце - Рижков В. А. (ДЕ-63), керівник: проф. Максименко Н. В.

III місце - Самойлова Ю. В. (ДЕ-63), керівник: ст. викл. Клещ А. А.

4 Навчальна діяльність

Навчальне навантаження кафедри в 2018-2019 навчальному році становило 4255,49 годин. Середнє навантаження на 1 ставку науково-педагогічних працівників складало 600 годин.

На виконання **п. 2.14. Акредитація освітніх програм**, кафедра взяла участь у роботі факультету з ліцензування освітньої програми 014.15 "Середня освіта (Природничі науки).

Також кафедрою підготовлено до реалізації у 2019-20 н.р. освітню діяльність за освітньо-професійною програмою «Заповідна справа».

На виконання **п. 2.1. «Абітурієнт Каразінського»** постійно проводиться робота зі вступниками, профорієнтаційна робота

Для покращення профорієнтаційної роботи та формування контингенту студентів протягом 2018-2019 навчального року кафедрою моніторингу довкілля та природокористування розроблені та реалізовані наступні заходи:

- доц. Гололобова О.О., як голова факультетської комісії з профорієнтації координує діяльність за цим напрямком і на кафедрі.

- співробітники кафедри брали активну участь у проведенні Днів відкритих дверей в університеті (відповідальний – доц. Гололобова О.О.), до яких було підготовлено буклети, презентації, які стосуються проведення навчання та практик студентів кафедри;

- викладачі та аспіранти кафедри (ст.викл Клещ А. А., асп. Дудченко В.Ю.) брали участь у складі журі турніру «Юних географів»,

- кафедра брала участь у проведенні на факультеті Всеукраїнської олімпіади Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна з географії для абітурієнтів (Член журі проф. Максименко Н.В.);

- викладачами кафедри проведено виїзні зустрічі з абітурієнтами у закріплених школах, ліцеях, гімназіях та технікумах.

На виконання п. 2.2. «Випускник Каразінського»

Сприяння практичній підготовці і працевлаштуванню студентів та випускників:

– участь у виконанні освітньої програми, що реалізується із залученням роботодавців/професійних організацій (участь роботодавця/професійної організації засвідчується відповідним сертифікатом);

Освітня програма «Екологія», реалізується із залученням роботодавців, що працюють на кафедрі моніторингу довкілля та природокористуванням за сумісництвом:

проф. Балюк С. А. – директор Національного наукового центру «Інституту ґрунтознавства та агрохімії імені О. Н. Соколовського»

доц. Коваль І. М. – с.н.с. Українського ордена «Знак Пошани» науково-дослідного інституту лісового господарства та агро меліорації імені Г. М. Висоцького

Освітня магістерська програма «Екогеохімія нафти і газу» реалізується із залученням:

Представництва «Шелл Експлорейшн енд Продакшн Юкрейн Інвестментс (IV) Б.В.».

– проведення презентацій роботодавців, професійних організацій, професійних майстер-класів та відкритих лекцій роботодавців;

1) Шумілова А. В. (начальник відділу екологічної освіти та рекреації Національного природного парку «Слобожанський») 9.11.2018 р.

<http://ecomonitoring.karazin.ua/?p=1729&lang=uk>

2) Сушильнікова А. Ю. (викладач коледжу переробної та харчової промисловості Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка) 9.11.2018 р.

<http://ecomonitoring.karazin.ua/?p=1729&lang=uk>

3) Титченко О. В. (начальник відділу іхтіології Управління Державного агентства рибного господарства у Харківській області) 14.11.2018 р.

<http://ecomonitoring.karazin.ua/?p=1772&lang=uk>

4) Руденко Р. Ф. (головний спеціаліст сектору юридичної роботи Управління Державного агентства рибного господарства у Харківській області) 14.11.2018 р. <http://ecomonitoring.karazin.ua/?p=1772&lang=uk>

5) Опанасенко В. (головний редактор інформаційного порталу ProMycop, учасник міжнародної асоціації International Solid Waste Association (ISWA) 15.04.2019 р. <http://ecomonitoring.karazin.ua/?p=2026&lang=uk>

6) Дорошенко Д. (помічник головного редактора інформаційного порталу ProMycop) 15.04.2019 р. <http://ecomonitoring.karazin.ua/?p=2026&lang=uk>

7) Презентація Національного наукового центру «Інституту ґрунтознавства та агрохімії імені О. Н. Соколовського» (Воротинцева Л. І. , Парасочка І. Ф., Соловей В. Б., Лебедь В. В.) 17.04.2019 р.

<http://ecomonitoring.karazin.ua/?p=2044&lang=uk>

8) Дрягун Д. С.(головний фахівець з охорони навколишнього середовища ПрАТ «Нафтогазвидобування», м. Полтава) 17.04.2019 р.

<http://ecomonitoring.karazin.ua/?p=2032&lang=uk>

9) Білянський І. В. (помічник лісничого Краснополянського лісництва ДП «Зміївський лісгосп», м. Харків) 17.04.2019 р.

<http://ecomonitoring.karazin.ua/?p=2032&lang=uk>

10) Презентація Українського науково-дослідний інституту лісового господарства та агролісомеліорації ім. Г.М. Висоцького (Коваль І. М., Лось С. А.) 18.04.2019 р. <http://ecomonitoring.karazin.ua/?p=2051&lang=uk>

На виконання **п. 2.6.-2.7 «Веб-платформа з працевлаштування та практичної підготовки Каразінського університету»**

– укладання договорів про порозуміння та співробітництво із роботодавцями та профільними професійними організаціями

1) Національний науковий центр «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О. Н. Соколовського»

2) Державна екологічна інспекція у Дніпропетровській області

3) Харківський технічний ліцей № 173

4) Національний природний парк «Слобожанський»

5) Український ордена «Знак Пошани» науково-дослідний інститут лісового господарства та агролісомеліорації імені Г. М. Висоцького

6) Управління державного агентства рибного господарства у Харківській області

7) Харківська загальноосвітня школа І-ІІІ ст. № 126

– сертифікація навчальних дисциплін відповідними професійними організаціями;

Представництво «Шелл Експлорейшн енд Продакшн Юкрейн Інвестментс (ІV) Б. В.» - дисципліни «Нормування антропогенного навантаження» освітньої магістерської програми «Екогеохімія нафти і газу» (викладач доц. Кочанов Е.О.)

На виконання **п.4.3. Бази практики**

Кафедрою запроваджено використання території об'єктів природно-заповідного фонду у якості баз практики, а саме: навчальна ландшафтно-екологічна практика студентів 2 курсу викладачами кафедри проводиться в НПП «Слобожанський»

5. Проблеми, завдання, пропозиції

Беззаперечне дотримання засад демократії і рівності прав кафедр та викладачів у відповідності до Статуту та Кодексу цінностей Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна та вимог положення «Про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна». Всю роботу кафедри спрямувати на реалізації Стратегії розвитку Університету, підтримання його високого іміджу, роботи на його міжнародний рейтинг

Завдання та перспективи:

1. Забезпечення набору, шляхом розширення методів роботи з абітурієнтами (соцмережі, інтернет-зв'язок, особисті траєкторії) та кола залучених верств населення, а саме – за освітньо-професійною програмою «Заповідна справа» охопити працівників установ та організацій природно-заповідного фонду для отримання другої чи першої вищої освіти за своїм фахом.
2. Розробка нових освітніх програм, конкурентоздатних на ринку праці відповідно до європейських та світових норм.
3. Підготовка фахівців у відповідності до європейських та світових норм і стандартів, підвищуючи для цього науковий та методичний рівень викладачів та співробітників та залучаючи іноземних лекторів.
4. Пошук госпрозрахункових тем, договорів, грантів, підвищення комерціалізації наукових досліджень.
5. Активізація науково-дослідної роботи студентів, урізноманітнення її форм.
6. Розширення наукової роботи співробітників, публікації у виданнях з impact-фактором.
7. Оновлення матеріально-технічної бази.
8. Оновлення та постійне наповнення сайту кафедри.
9. Підготовка нових дистанційних курсів, on-line лекцій.
10. Участь у наукових, науково-практичних конференціях, семінарах, симпозіумах тощо, в тому числі, міжнародних.
11. Продовження міжнародної діяльності у рамках Erasmus+ та залучення нових міжнародних учасників та партнерів на основі договорів з університетами.

Завідувач кафедри
моніторингу довкілля
та природокористування
д. геогр. н., доц.

Максименко Н. В.